

COĞ- RAFYA

SORU BANKASI

Güncel Müfredata ve
Yeni Soru Tiplerine Uygun

İÇİNDEKİLER

1.

BASAMAK

1. Bölüm: Doğa ve İnsan Etkileşimi, Doğal Ortamlar	8
2. Bölüm: Coğrafya Bilimi ve Tarihsel Gelişimi	16

2.

BASAMAK

1. Bölüm: Dünya'nın Şekli ve Güneş Sistemi'ndeki Yeri	24
2. Bölüm: Dünya'nın Hareketleri ve İklim Kuşakları	28

3.

BASAMAK

1. Bölüm: Coğrafi Koordinat Sistemi ve Konum	48
2. Bölüm: Türkiye'nin Coğrafi Konumu	56

4.

BASAMAK

1. Bölüm: Harita ve Ölçek, Haritacılığın Tarihsel Gelişimi	66
2. Bölüm: Haritalarda Yer Şekillerinin Gösterilmesi	74

5.

BASAMAK

1. Bölüm: Atmosfer, Hava Durumu ve İklim	90
2. Bölüm: Sıcaklık	94

6. BASAMAK

1. Bölüm: Basınç ve Rüzgârlar	106
2. Bölüm: Nemlilik ve Yağış	112

7. BASAMAK

1. Bölüm: İklim Tipleri	122
2. Bölüm: Türkiye'de İklim	128

8. BASAMAK

1. Bölüm: Yerleşmeler, Yerleşme Doku ve Tipleri	144
2. Bölüm: Türkiye'de Yerleşmeler ve İdari Birimler	150

9. BASAMAK

1. Bölüm: Bölge Kavramı ve Bölge Türleri	158
2. Bölüm: Bölge Sınırları ve Bölgelere Göre Ülkeler	164

10. BASAMAK

1. Bölüm: İnsanların Doğal Çevreyi Kullanma Biçimleri	172
2. Bölüm: İnsanların Doğal Ortamdaki Etkileri	178

COĞ- RAFYA

SORU BANKASI

1. BASAMAK

BU BASAMAKTA İŞLENECEK KONULAR

1. Bölüm: Doğa ve İnsan Etkileşimi, Doğal Ortamlar
2. Bölüm: Coğrafya Bilimi ve Tarihsel Gelişimi

1. BASAMAK

0A3E7ADD

KONU DEĞERLENDİRME TESTİ - 1

1. BÖLÜM

1. "(I) Su, temel yaşam kaynağı olduğundan ilk medeniyetler Fırat, Dicle ve Nil gibi büyük nehirlerin etrafında kurulmuştur. (II) Günümüzde hâlâ birçok şehir; akarsu, göl, deniz, okyanus gibi su kaynaklarının yakınında konumlanmıştır. (III) Ortalama yükseltinin ve eğimin az olduğu düz alanlar insanlar tarafından yerleşim amaçlı olarak fazla tercih edilmez. (IV) Bununla birlikte iklim koşulları, ekonomik faaliyetleri ve kültürel özellikleri büyük ölçüde şekillendirir. (V) Yetiştirilen tarım ürünleri ve bunun sonucu olarak günlük hayatta tüketilen besinler, ulaşım koşulları, kıyafetler, meskenlerde kullanılan yapı malzemeleri gibi birçok şey iklime bağlı olarak şekillenmektedir."

Doğa ve insan etkileşimiyle ilgili, paragrafta numaralandırılan cümlelerin hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. İnsanların geçmiş dönemlere göre doğal çevre üzerindeki etkisinin artmasında, aşağıdakilerden hangisinin payı **daha fazladır**?

- A) Teknolojinin B) İklimin C) Ticaretin
D) Toprağın E) Geleneklerin

3. İnsan ve doğa etkileşimi göz önüne alındığında, aşağıdaki durumlardan hangisinin ortaya çıkmasında insan faktörünün etkili olduğu **söylenemez**?

- A) Çayır ve meraların tarlaya dönüştürülmesine bağlı olarak erozyonun artmasında
B) Sulak alanların kurutulması sonucunda su ekosistemlerinin bozulmasında
C) Akarsu yataklarının bir bölümünün doldurulması sonucunda sel ve taşkınların artmasında
D) Karstik mağaralarda kimyasal birikme sonucu sarkit ve dikit oluşumlarının görülmesinde
E) Fosil yakıtların kullanımının artmasına bağlı olarak hava kirliliğinin artış göstermesinde

4. Aşağıdaki bölgelerin hangisinde, doğanın insan yaşamına etkisindeki olumsuzlukların **daha az** olduğu savunulabilir?

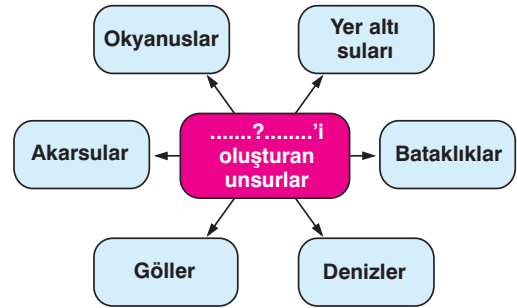
- A) Yıl içinde kar yağışlı gün sayısının fazla olduğu
B) Yükseltinin az, iklimin ılıman, düz alanların fazla, akarsuların yaygın olduğu
C) Yüzey şekillerinin dağlık ve engebeli olduğu
D) Yarı kurak iklim koşullarının görüldüğü ve sulama olanaklarının az olduğu
E) Yıllık yağış miktarının az, günlük sıcaklık farkının fazla olduğu

5. I. Akarsular
II. Verimli ovalar
III. Fabrikalar
IV. Ulaşım yolları

Yukarıdakilerden hangileri doğal unsurlar arasında gösterilemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6.

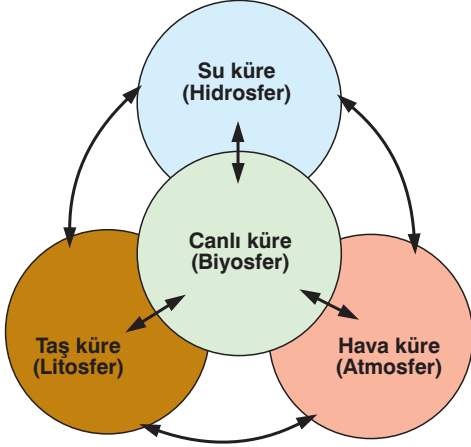

Yukarıdaki şemada soru işaretiyle gösterilen yere, aşağıdakilerden hangisinin yazılması **daha uygundur?**

- A) Litosfer B) Hidrosfer C) Biyosfer
D) Atmosfer E) Barisfer

1. BÖLÜM

7. Aşağıdaki şemada, yeryüzündeki doğal ortamların birbirlerine etkileri gösterilmiştir.

Buna göre;

- I. Doğal ortamlarda beşerî olaylar gerçekleşmez.
- II. Doğal ortamlar canlıları etkilerken, canlıların doğal ortamda etkileri yoktur.
- III. İnsan, biyosfere ait unsurlardan biridir.
- IV. Doğal ortamlar, doğa olaylarının meydana geldiği yerlerdir.

Yargılarının hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Zaman içinde insanın bilgi birikiminin artması, bilim ve teknolojinin ilerlemesi, teknolojik araçların hızla çoğalması; insanların ihtiyaçlarının artmasına ve çeşitlenmesine neden olmuştur. İnsanlar, çeşitlenen ve artan ihtiyaçlarını karşılayabilmek için doğaya birtakım müdahalelerde bulunmuştur. Bu müdahaleler, bazen doğanın işleyişiyle uyumluysa bazen de doğanın işleyişine zarar vermiştir.

Buna göre, aşağıdaki insan etkinliklerinden hangisinin, doğanın işleyişine daha uyumlu olduğu söylenebilir?

- A) Artan enerji ihtiyacı için termik santrallerin çoğaltılması
B) Evsel atıkların akarsulara bırakılması
C) Kıyılardaki tarım arazilerine tatil sitelerinin yapılması
D) Akarsuların ulaşım ve balıkçılıkta kullanılması
E) Yerleşim alanlarının alüvyal dolgu ovalara kurulması

9. İnsan, coğrafi ortamda yaşamsal etkinliklerini gerçekleştirirken yaşadığı yerin doğal ortam özellikleri ile etkileşim hâlidir. Bu etkileşimlerin biri de doğanın insana etkisi şeklindedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, doğanın insana etkisi olarak nitelendirilebilir?

- A) Sıcak iklim özelliklerine sahip alanlardaki insanların, sıcağından korunmak için ince ve açık renkli kıyafetler tercih etmeleri
B) Yer altı kaynaklarını işleyen insanların, toprak örtüsüne ve biyolojik çeşitliliğe zarar vermeleri
C) İnsanların, sanayileşme ile artan enerji ihtiyaçlarını karşılamak için doğanın işleyişine uygun rüzgâr santralleri kurmaları
D) İnsanların, doğal işleyişe zarar vermeden, akarsular üzerine inşa ettiği su değirmenleri ile ihtiyaçlarını karşılamaları
E) İnsanların ağaç kullanımının artmasıyla, ormanlık alanların hızla azalmasına neden olmaları

10.

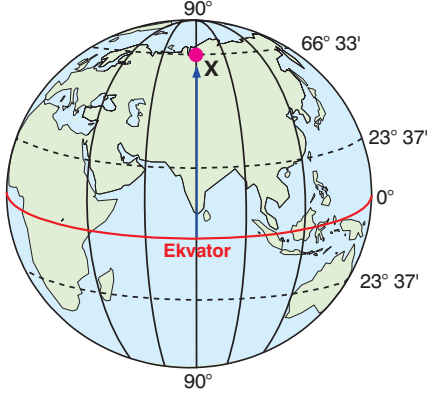

Yukarıdaki görsel incelendiğinde, aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Görselde akarsu, bulut ve ağaç gibi doğal unsurlar görülmektedir.
B) Görselde, beşerî olayın gerçekleştiği alanlar vardır.
C) Görseldeki beşerî ortam, doğayı kirletmeden ve doğaya zarar vermeden oluşturulmuştur.
D) Görseldeki doğal ortamda insanlar yaşamsal etkinlikte bulunmuştur.
E) Görselde biyosfer, atmosfer, litosfer ve hidrosfer ortamlarının tümüne ait örnekler vardır.

1.

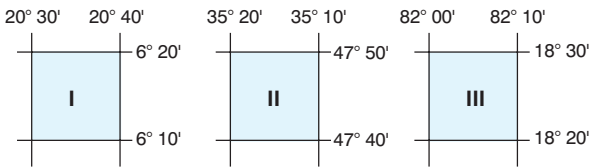
Yukarıdaki kürede gösterilen ok yönünde Ekvator'dan X noktasına doğru gidildiğinde, aşağıdaki değişimlerin hangisi görülmez?

- A) İklim kuşakları oluşur.
- B) Sıcaklık azalır.
- C) Bitki örtüsü kuşakları oluşur.
- D) Çizgisel hız artar.
- E) Yürütülen ekonomik faaliyetler değişir.

2. Bir ülkenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, göreceli (özel) konumuyla ilgili değildir?

- A) Mevsim çeşitliliğinin az olması
- B) Dağlık olması
- C) Etrafında deniz bulunması
- D) Yer şekilleri çeşitliliğinin fazla olması
- E) Farklı kültürlerle komşu olması

3.

Yukarıda mutlak konumları gösterilen bölgelerden hangileri, başlangıç meridyeninin batısında yer alır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

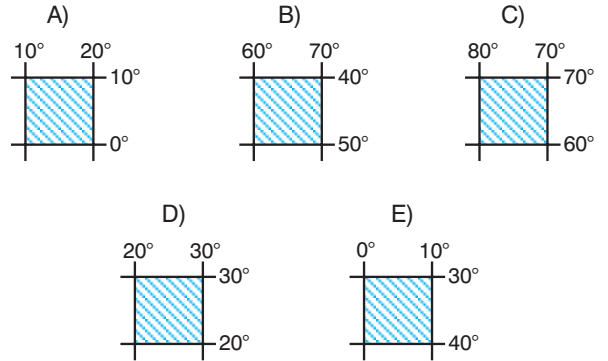
4. Japonya'nın başkenti Tokyo 140° doğu meridyeninde, Portekiz'in başkenti Lizbon 10° batı meridyeninde yer alır.

Art arda gelen iki meridyen arasındaki yerel saat farkı 4 dakika olduğuna göre, Lizbon'da yerel saat 06.00 iken aynı anda Tokyo'da yerel saat kaç olur?

- A) 06.00
- B) 10.00
- C) 12.00
- D) 14.00
- E) 16.00

5. Bir yerin iz düşüm yüz ölçümü, arazideki yükseklikler ve çukurluklar dikkate alınmadan, her yer düzlük kabul edilerek yapılan hesaplamalar sonucu elde edilir.

Aşağıda mutlak (matematik) konumları verilen bölgelerden hangisinin iz düşüm yüz ölçümü diğerlerine göre daha azdır?

6. Doğu-batı yönünde geniş olan ülkelerde meridyen sayısı fazla olduğundan, aynı anda birden çok ulusal (ortak) saat kullanılmaktadır.

Buna göre;

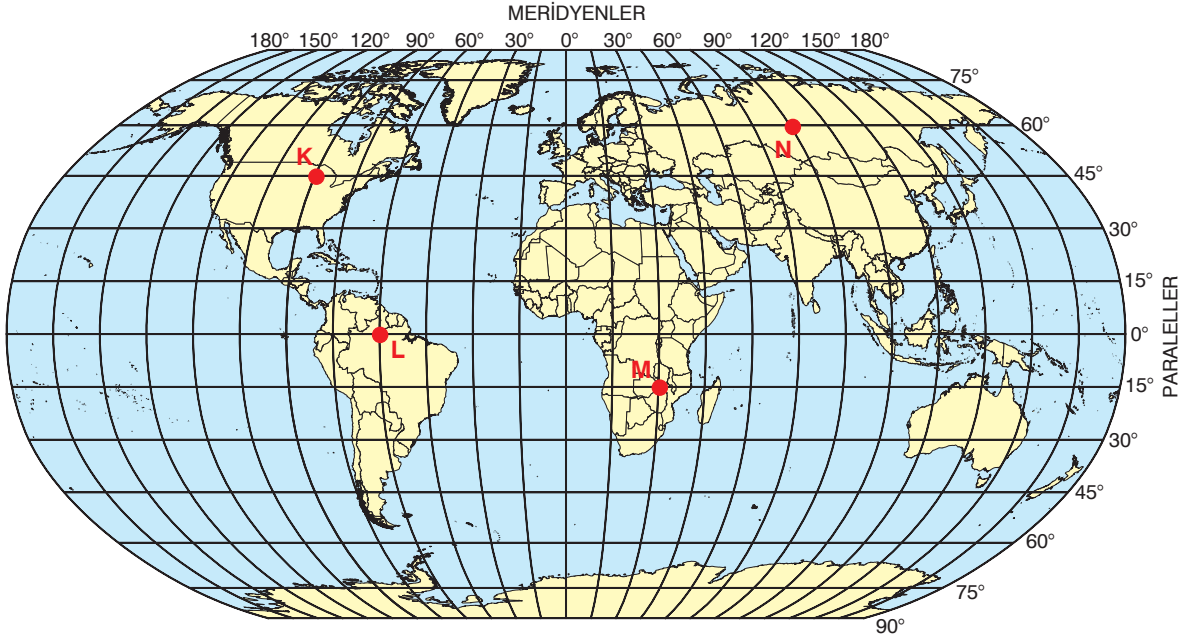
- I. Kanada,
- II. Türkiye,
- III. Çin,
- IV. Avusturya

ülkelerinin hangilerinden, aynı anda birden fazla sayıda ulusal (ortak) saat kullanacak kadar meridyen geçmez?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7, 8, 9 ve 10. SORULARI AŞAĞIDA VERİLEN HARİTAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Aşağıdaki Dünya haritasında, farklı kıtalarda yer alan dört merkezin mutlak (matematik) konumları gösterilmiştir.

7. K ile L, K ile M ve L ile N merkezleri arasındaki meridyen farkları, aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	K ile L	K ile M	L ile N
A)	30	120	150
B)	150	60	150
C)	60	90	120
D)	30	60	90
E)	120	30	60

8. M merkezinde yerel saat 13.00'tür.

Buna göre, aynı anda K, L ve N merkezlerindeki yerel saatler, aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	K	L	N
A)	07.00	05.00	19.00
B)	05.00	07.00	17.00
C)	09.00	11.00	15.00
D)	17.00	15.00	09.00
E)	03.00	05.00	14.00

9. K merkezinde 21 Haziran günü ulusal saat 16.00'dür.

Buna göre, aynı anda N merkezindeki tarih ve ulusal saat, aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	Tarih	Ulusal saat
A)	20 Haziran	04.00
B)	21 Haziran	13.00
C)	22 Haziran	04.00
D)	22 Haziran	19.00
E)	21 Haziran	22.00

10. Bu merkezlerle ilgili, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) K ve N merkezleri, Kuzey Yarımküre'de yer alır.
 B) K ve L merkezleri arasındaki kuş uçuşu uzaklık dört bin beş yüz km'den fazladır.
 C) M ve N merkezleri arasındaki paralel farkı 75'tir.
 D) M merkezi, Ekvator'un kuzeyinde ve başlangıç meridyeninin batısındadır.
 E) M ve N merkezleri, doğu meridyenlerinde yer alır.

D51E76F2

1.

Haritada koyu renkle gösterilen alan;

- I. çöl iklimi bölgesi,
- II. sanayi bölgesi,
- III. seyrek nüfuslu bölge,
- IV. orman bölgesi

sınıflandırmalarının hangilerinde yer alır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

2. Dünya genelinde, nüfusu 10 milyondan fazla olan şehirler bölgesi oluşturulduğunda, aşağıdakilerden hangisi bu bölgenin unsuru olamaz?

- A) Tokyo
- B) New York
- C) Yeni Delhi
- D) Bükreş
- E) İstanbul

3. Sanayi bölgeleri, sanayi faaliyetlerinin dağılışı esas alınarak oluşturulan beşerî bölgelerdir. İşlenen ham madde veya üretimi yapılan ürün türünün benzerliği de bu bölgelerin oluşturulmasında ölçüt olarak kullanılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, sanayi bölgesi olarak nitelendirilemez?

- A) İngiltere'deki demir-çelik üretim bölgeleri
- B) Güney Kore'deki otomobil üretim bölgeleri
- C) Türkiye'deki petrol rafinerisi bölgeleri
- D) Fransa'daki nükleer enerji üretim bölgeleri
- E) Rusya'daki doğal gaz çıkarım bölgeleri

4. Bir Dünya haritasında Atlas Okyanusu, Hint Okyanusu, Büyük Okyanus, Akdeniz, Baltık Denizi, Amazon Havzası, Mississippi Havzası ve Baykal Gölü bölgeleri gibi pek çok doğal şekilsel bölge oluşturulmuştur.

Buna göre, bu bölgelerin oluşturulmasında, aşağıdakilerden hangisi göz önünde bulundurulmuştur?

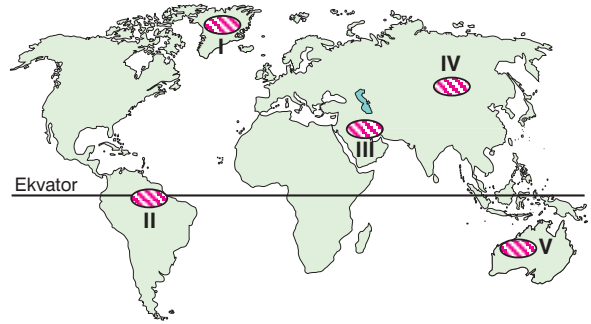
- A) Hidrografik özellikler
- B) İklim özellikleri
- C) Sanayi ve ticaret faaliyetleri
- D) Toprak özellikleri
- E) Turizm faaliyetleri

5. Sahip oldukları doğal özellikleriyle Dünya'nın diğer alanlarından ayrılan bölgelere doğal şekilsel bölge denir.

Bu tanıma göre, aşağıdakilerden hangisi doğal şekilsel bölgelerden biri değildir?

- A) Yağmur ormanları bölgesi
- B) Podzol topraklar bölgesi
- C) Şeker pancarı üretim bölgesi
- D) Pasifik deprem bölgesi
- E) Tektonik oluşumlu göller bölgesi

6. Aşağıdaki haritada, beş farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

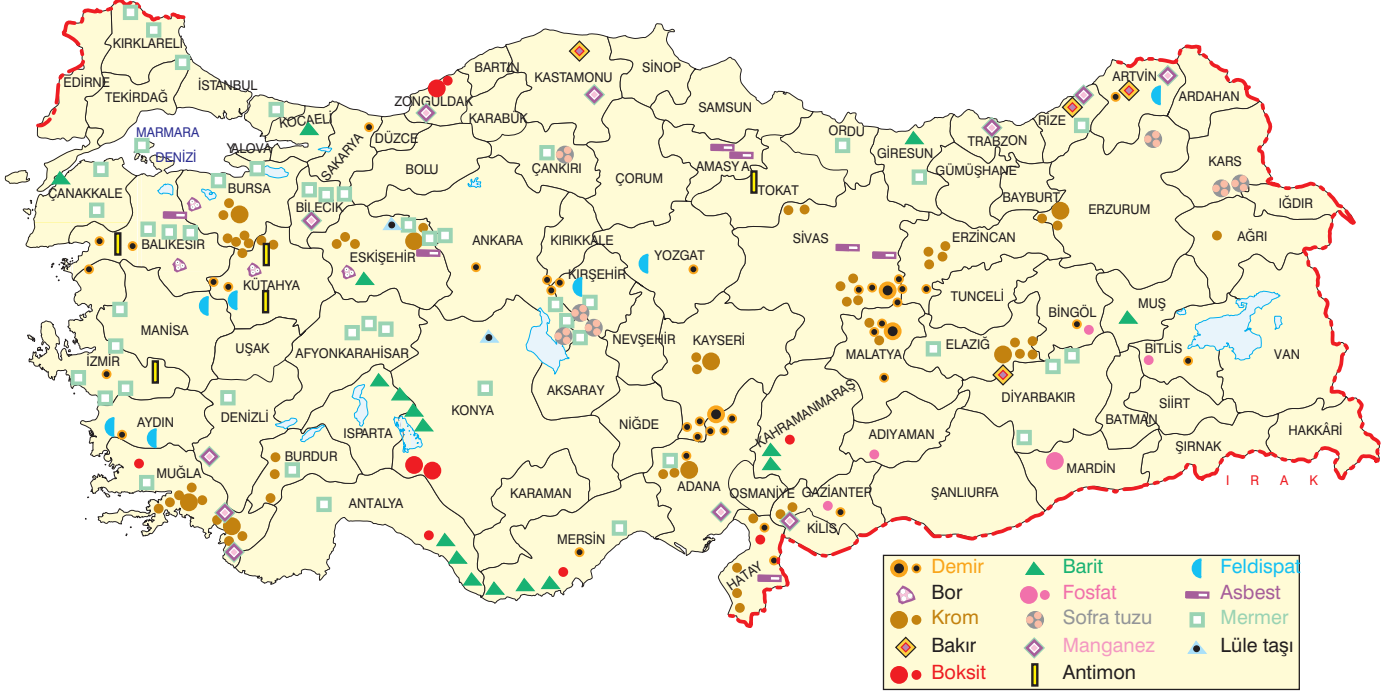

Bu alanlarla ilgili, aşağıda yapılan bölge eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I - Kutup iklimi bölgesi
- B) II - Yağmur ormanları bölgesi
- C) III - Petrol üretim bölgesi
- D) IV - Hayvancılık bölgesi
- E) V - Pirinç tarımı bölgesi

7, 8, 9 ve 10. SORULARI AŞAĞIDA VERİLEN HARİTAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Aşağıdaki haritada, Türkiye'de çeşitli madenlerin çıkarıldığı yerlerin illere göre dağılışı gösterilmiştir.

7. I. Demir
II. Bor
III. Lüle taşı
IV. Krom
V. Mermer

Yukarıdaki madenlerin çıkarıldığı illerin bölgeleri oluşturulduğunda, hangi bölgenin kapladığı alan **daha dar** olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Haritaya göre, bakır madeni çıkarılan iller bölgesi oluşturulduğunda, aşağıdakilerden hangisi bu bölgenin dışında kalır?

- A) Şanlıurfa B) Rize C) Artvin
D) Kastamonu E) Elazığ

9. Haritaya göre, aşağıdaki bölgelerden hangisi **oluşturamaz**?

- A) Demir madeni çıkarılan iller bölgesi
B) Petrol rafinerilerinin bulunduğu iller bölgesi
C) Bor madeni çıkarılan iller bölgesi
D) Manganez yataklarının bulunduğu iller bölgesi
E) Barit madeni çıkarılan iller bölgesi

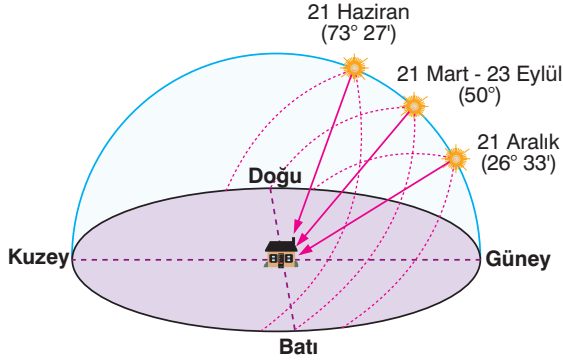
10. Eskişehir ili, aşağıdaki bölgelerden hangisinin içinde **yer almaz**?

- A) Asbest madeni çıkarılan iller bölgesinin
B) Mermer yataklarının bulunduğu iller bölgesinin
C) Krom madeni çıkarılan iller bölgesinin
D) Boksit yataklarının bulunduğu iller bölgesinin
E) Lüle taşı elde edilen iller bölgesinin

5DAE4F1A

1. Aşağıdaki görselde, 40° kuzey enleminde yer alan Ankara'ya, Güneş ışınlarının bazı tarihlerdeki düşme açıları gösterilmiştir.

Buna göre, Ankara'ya yıl içinde Güneş ışınlarının düşme açısının değişmesinin, aşağıdakilerin hangisine neden olması beklenir?

- A) Sıcaklık değerlerinin değişmesine
B) Sürekli rüzgârların yönlerinin sapmasına
C) Yer çekiminin yıl içinde değişmesine
D) Başka illerle arasında yerel saat farkının oluşmasına
E) Meltem rüzgârlarının oluşmasına
2. Bir araştırmacı, yaşadığı yer hakkında 21 Haziran günü, "Bugün Güneş'in doğuşuyla batışı arasındaki süre, Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüş süresine eşit olacaktır." yorumunda bulunmuştur.

Buna göre araştırmacının, haritada gösterilen ülkelerin hangisinde yaşadığı savunulabilir?

- A) Brezilya B) İspanya C) Hindistan
D) Avustralya E) Rusya

3. 19. yüzyılın ikinci yarısında jeofizik ve jeodezi bilimlerinde önemli ilerlemeler olmuştur. Bu ilerlemeler sayesinde yapılan ölçüm ve hesaplamalarla Dünya'nın kutuplardan basık, Ekvator'dan şişkin bir şekilde olduğu anlaşılmıştır. Dünya'nın bu şekline geoit denmektedir.

Buna göre;

- Dünya'nın bir yarısı aydınlık durumdayken diğer yarısının karanlık olması,
- Ekvator'un uzunluğunun, tam bir meridyen dairesinin uzunluğundan fazla olması,
- Ekvator'un yarıçapının, kutupların yarıçapından uzun olması,
- Dünya üzerindeki bir noktadan hep aynı yönde gidildiğinde başlanılan noktaya geri dönülmesi

özelliklerinin hangileri, Dünya'nın geoit olmasıyla ilgilidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Dünya, kendi eksenini etrafındaki bir dönüşünü 24 saatte tamamlamaktadır. Buna Dünya'nın günlük hareketi denir. Bu süre içinde, yeryüzünde bazı özellikler oluşur.

Buna göre;

- Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönüş hızı, Ekvator'da yaklaşık 1670 km/saattir. Bu hız, Ekvator'dan kutuplara gidildikçe azalmaktadır. Bu nedenle Ekvator'dan kutuplara gidildikçe gürup ve tan süresi uzamaktadır.
- Güneş'in doğuş ve batış saatleri ile gece-gündüz süreleri yıl içinde değişmektedir.
- Yeryüzündeki herhangi bir yere Güneş ışınlarının düşme açısı gün boyunca değişmektedir. Buna bağlı olarak sıcaklık, gün boyunca değişmekte, günlük sıcaklık farkları ortaya çıkmaktadır.
- Aydınlanma çemberi kutup noktaları ile kutup daireleri arasında yer değiştirir.
- Doğudaki yerlerde Güneş daha önce doğar ve daha önce batar. Diğer bir deyimle doğudaki yerlerde yerel saat daha ileridir. Bu durum aynı zamanda doğu ile batı arasında yerel saat farklarına neden olmaktadır.

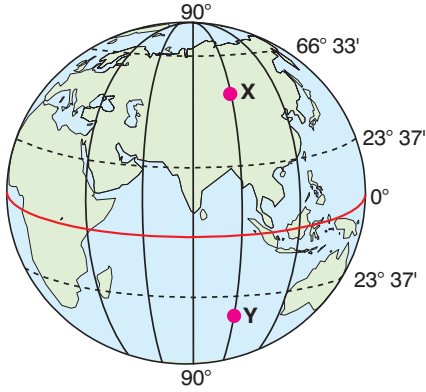
özelliklerinden hangileri, Dünya'nın günlük hareketiyle ilgilidir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I, III ve V E) II, IV ve V

2. BASAMAK

5.

Yukarıdaki kürede gösterilen X ve Y noktalarıyla ilgili, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mevsim özellikleri her iki noktanın bulunduğu yerde de belirgin yaşanır.
- B) 23 Eylül tarihinde her iki noktada da Güneş aynı saatte doğar.
- C) X noktasındaki Dünya'nın çizgisel hızı, Y noktasındaki ne göre daha fazladır.
- D) Yıl boyunca yerel saatleri birbirinin aynıdır.
- E) 21 Haziran tarihinde X noktasındaki gündüz süresi, Y noktasındakinden daha fazladır.

6. Dünya'nın Güneş etrafında dolarken çizdiği yola yörünge denir. Dünya'nın yörüngesi elips biçimindedir. Bu elips şeklindeki yörüngeyi oluşturduğu düzleme, yörünge düzlemi veya ekliptik denir. Dünya'nın Ekvator düzlemi ile ekliptik arasında $23^\circ 27'$ lik açı vardır. Diğer bir ifadeyle Dünya'nın eksenini, ekliptiğe $23^\circ 27'$ eğiktir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, Ekvator düzlemi ile ekliptik arasındaki açıya bağlı olarak gerçekleşen durumlardan biri değildir?

- A) Yıl içinde aydınlanma çemberinin teğet geçtiği yerlerin değişmesi
- B) Kuzey Yarım Küre ile Güney Yarım Küre'de, aynı anda farklı mevsimlerin yaşanması
- C) Güneş ışınlarının düşme açısının yıl içinde değişmesi
- D) Okyanus akıntılarında sapmaların ve halkalanmaların görülmesi
- E) Mevsimlik basınç farklarına bağlı olarak muson rüzgârlarının oluşması

7. Coriolis (Koriyolis) kuvveti, Fransız matematikçi ve fizikçi Gustave Gaspard Coriolis tarafından keşfedilen bir kuvvettir. Bu kuvvet, dönen bir platformun merkezinden karşı tarafa yürümeye çalışan biri tarafından hissedilen kuvvettir. Dünya kendi eksenini etrafında döndüğünden, coriolis kuvvetine bağlı olarak bazı değişiklikler olur.

Buna göre;

- I. sürekli rüzgârların Kuzey Yarım Küre'de sağa, Güney Yarım Küre'de sola doğru sapması,
- II. okyanus akıntılarının halkalar oluşturması,
- III. cisimlerin gölge boylarının gün içinde değişmesi,
- IV. Güneş ışınlarının bir noktaya düşme açısının gün içinde değişmesi

durumlarının hangileri, coriolis kuvvetine bağlı olarak gerçekleşen durumlardır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. 21 Mart günü, Dünya'da yaşanan değişimlerle ilgili tabloda verilen bilgiler, Doğru (D) veya Yanlış (Y) olarak değerlendirilmiştir.

	BİLGİLER	D	Y
I	Bu tarihten sonra, Kuzey Yarım Küre'de gündüz süresi gece süresinden kısa olmaya başlar.	✓	
II	Ekvator'da yatay bir düzleme dik bir şekilde yerleştirilen cismin öğle vaktinde gölgesi oluşmaz.	✓	
III	Kuzey Kutbu'nda 6 aylık gecenin, Güney Kutbu'nda 6 aylık gündüzün başlangıcıdır.		✓
IV	Aydınlanma çemberi, kutup noktalarına teğet geçer.		✓
V	Dünya'nın tümünde gece ve gündüz süreleri birbirine eşittir (Aynı boylam üzerindeki noktalarda, Güneş aynı anda doğar ve batar).	✓	

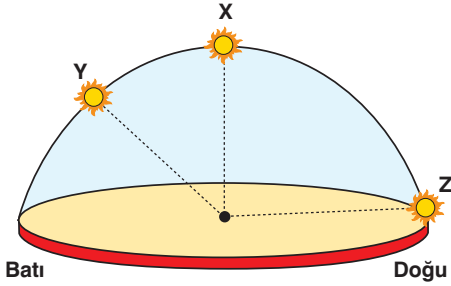
Buna göre, numaralandırılan bölümlerin hangilerinde hatalı değerlendirme yapılmıştır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

38E5C08B

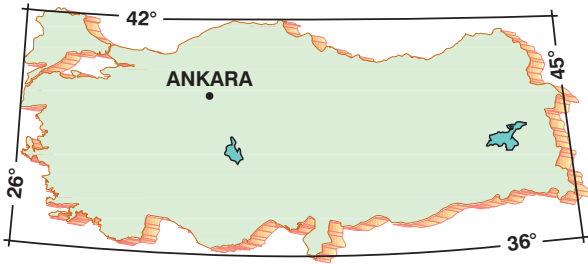
1. Aynı enlemdeki X, Y, Z kentlerinde, aynı günde ve aynı anda Güneş'in gökyüzündeki konumu aşağıda gösterilmiştir.

Buna göre kentlerle ilgili, aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) X kentinde tam öğle vakti yaşanmaktadır.
B) Y kentinde öğleden sonra yaşanmaktadır.
C) En doğudaki kent Z, en batıdaki kent Y'dir.
D) X ve Y kentleri arasındaki yerel saat farkı, X ve Z kentleri arasındakinden azdır.
E) Z kentinde Güneş yeni doğmuştur.

2. Aşağıda, Türkiye'nin mutlak (matematik) konumu gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin bu konumuna bağlı ortaya çıkan sonuçlardan biri değildir?

- A) En doğusu ve batısı arasındaki yerel saat farkının 76 dakika olması
B) Orta enlemlerde yer alarak dört mevsimi belirgin yaşaması
C) Güneyinden kuzeyine doğru gidildikçe Güneş ışınlarının yere düşme açısının azalması
D) En kuzeyi ile güneyi arasında kuş uçuşu 666 km uzaklık olması
E) Asya ile Avrupa kıtalarını en kısa mesafede birbirine bağlayan transit ticaret yollarına ve enerji nakil hatlarına sahip olması

3. Türkiye'de, Ekvator'dan kuş uçuşu 4551 km uzakta bulunan bir merkezin yerel saati, başlangıç meridyeninin yerel saatinden 172 dakika ileridir.

Buna göre merkezle ilgili;

- I. Türkiye'nin kuzeydoğusunda yer alır.
II. Yerel saati ile ulusal (ortak) saat arasındaki fark 8 dakikadır.
III. 23 Eylül'deki gündüz süresi 12 saatten fazladır.
IV. Ekvator'a olan uzaklığı, Kuzey Kutup Noktası'na olan kuş uçuşu uzaklığından fazladır.

yargılarının hangileri doğrudur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Türkiye'de, 1978 yılına kadar, yalnızca 30° doğu meridyeninin yerel saati ulusal saat olarak kullanılmıştır. Ancak 1978 yılında çıkarılan bir kanunla ileri saat uygulaması başlatılmış, 2016 yılına kadar ilkbahar ve yaz dönemlerinde saatler bir saat ileri alınarak, 45° doğu meridyeninin yerel saati de ulusal saat olarak kullanılmaya başlanmıştır. 2016 yılından itibaren ulusal saatler, yıl boyunca 45° doğu meridyeninin yerel saatine göre ayarlanmaktadır.

Buna göre Türkiye'de, aşağıdaki illerin hangisinde, yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark yıl boyunca en fazladır?

- A) Eskişehir
B) Çanakkale
C) Kayseri
D) Hakkâri
E) Gümüşhane

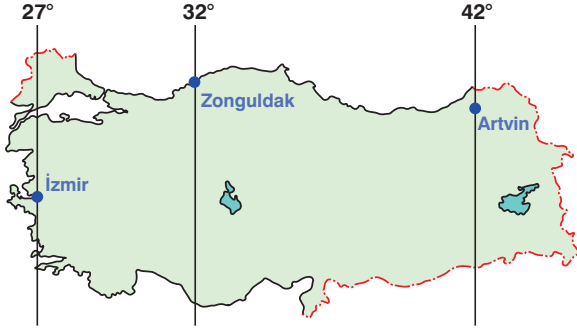
5. Meridyen, iki kutup noktası arasında uzanan, paralel dairelerini dik kesen hayalî, yarım dairelerdir. Aralarında 1° lik fark bulunan iki meridyen arasındaki uzaklık, Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe azalmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerin hangisinden geçen enlem üzerinde, iki meridyen arasındaki uzaklığın daha az olması beklenir?

- A) Türkiye
B) Meksika
C) Mısır
D) Norveç
E) Hindistan

3. BASAMAK

6. Aşağıdaki haritada, üç kentin Türkiye'deki yerleri ve boylam dereceleri gösterilmiştir.

Buna göre kentlerle ilgili, aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) İzmir ile Zonguldak arasındaki yerel saat farkı 20 dakikadır.
B) 23 Eylül'de, Artvin'de Güneş doğduktan 40 dakika sonra Zonguldak'ta doğar.
C) Tarih değiştirme çizgisine en yakın olan kent İzmir'dir.
D) Artvin ve Zonguldak arasındaki yerel saat farkı, Zonguldak ve İzmir arasındakinden fazladır.
E) Yerel saatin en ileri olduğu kent Artvin, en geri olduğu kent İzmir'dir.

7. Meridyen: iki kutup noktası arasında uzanan, paralel dairelerini dik kesen hayalî, yarım dairelerdir. Meridyenler, paralellerle birlikte Dünya üzerindeki koordinat sistemini oluştururlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, meridyenlerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Antimeridyen, bir meridyen yayını 180 dereceye tamamlayan diğer yarım küredeki meridyendir.
B) Meridyen yayları kutup noktalarında birleşir ve boyları birbirine eşittir.
C) Ardışık iki meridyen yayı arasındaki mesafe yalnızca Ekvator çizgisi üzerinde yaklaşık 111 km'dir.
D) Kutup noktalarından Ekvator yönüne doğru gidildikçe meridyenler arası mesafe azalmaktadır.
E) Meridyen yaylarının numara değeri Doğu Yarım Küre'de doğuya doğru, Batı Yarım Küre'de batıya doğru artmaktadır.

8. Soru: Endonezya'nın başkenti Jakarta'da yerel saat 23.00 ve günlerden Pazar iken, Arjantin'in başkenti Buenos Aires'te yerel saat ve gün nedir?

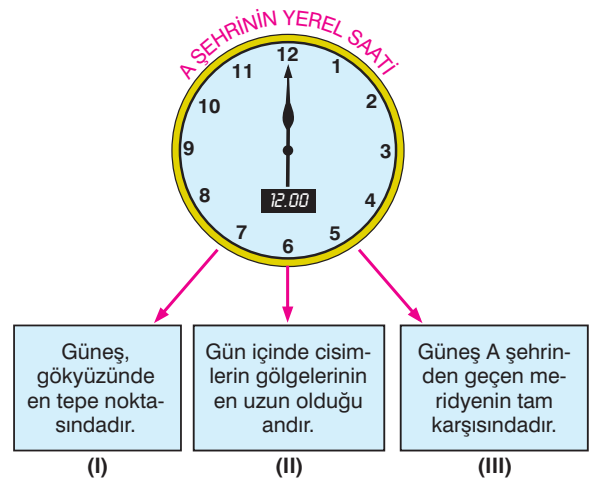
Yukarıdaki sorunun cevabının bulunabilmesi için;

- I. Jakarta'nın tarih değiştirme çizgisine olan uzaklığı,
II. Jakarta'nın meridyen derecesi,
III. Buenos Aires'ten geçen meridyen ile başlangıç meridyeni arasındaki meridyen farkı,
IV. Buenos Aires'in deniz seviyesinden yüksekliği,
V. Jakarta ve Buenos Aires'in, Greenwich'e göre hangi yarım kürede yer aldıkları

bilgilerinden hangilerine ihtiyaç duyulur?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) IV ve V
D) I, II ve III
E) II, III ve V

9. Aşağıdaki şekilde, A şehrinin yerel saati ve aynı anda A şehrinde yaşanan özellikler gösterilmiştir.

Buna göre, A şehrinde yaşanan özelliklerden hangileri yanlış olduğu söylenebilir?

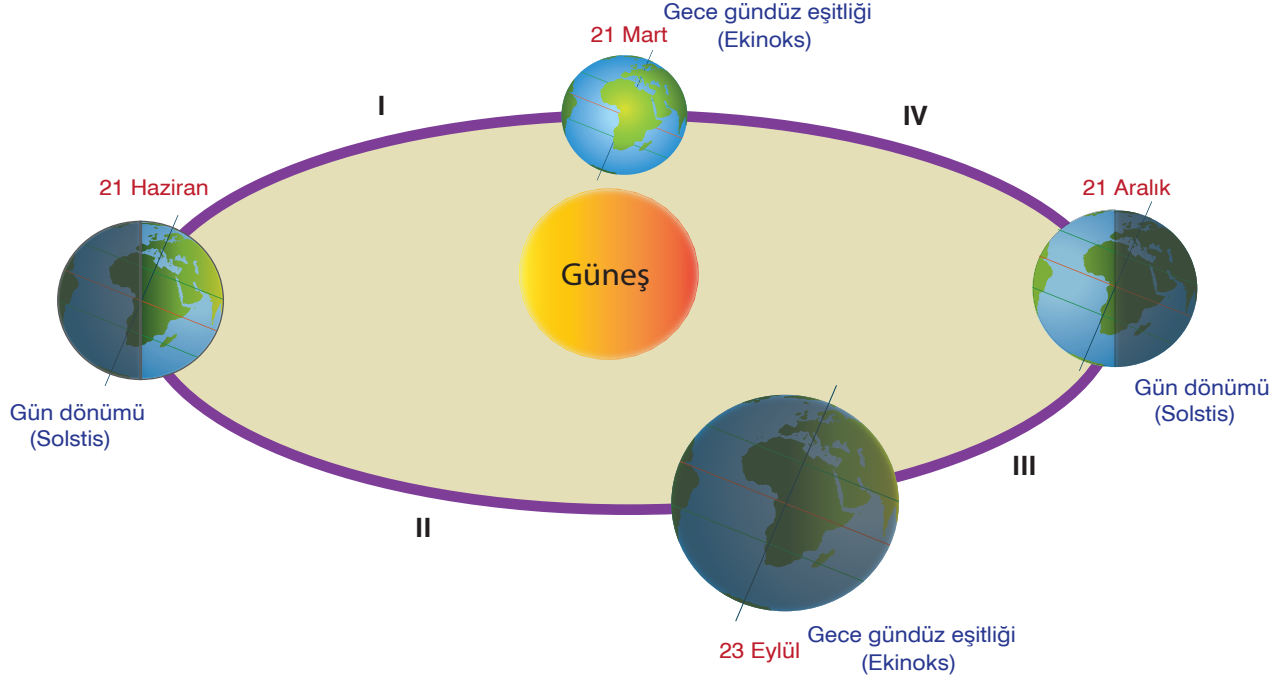
- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

DÖNEM DEĞERLENDİRME TESTİ - 2

1. Güneş Sistemi'nin bir parçası olan Dünya, belli bir yörüngeyi izleyerek Güneş'in etrafında hareket eder. Dünya, yörüngesi üzerindeki bir turunu 365 gün 6 saatte tamamlar. Dünya'nın yörüngesi üzerinde bir turunu tamamladığı süreye 1 yıl denir.

Aşağıdaki görselde, 1 yıl içinde Dünya'nın Güneş çevresinde izlediği yol ve aldığı konumlar gösterilmiştir.

Görseldeki bilgilere göre;

1. Bir yıl içinde iki kez ekinoks, iki kez de solstis durumu yaşanır.
2. Dünya'nın Güneş çevresinde izlediği yol elips şeklindedir.
3. Dünya I numaralı konumdayken Kuzey Yarım Küre'de kış mevsimi yaşanmaktadır.
4. Dünya II numaralı konumdayken Güney Yarım Küre'deki mevsim ilkbahardır.
5. Dünya III numaralı konumdayken Kuzey Yarım Küre'deki mevsim sonbahardır.
6. Dünya IV numaralı konumdayken Güney Yarım Küre'de yaz mevsimi yaşanmaktadır.
7. 21 Haziran konumundan 21 Aralık konumuna kadar Kuzey Yarım Küre'de gündüzler kısalmaktadır.
8. Dünya, Güneş'e en uzak olduğu anda II numaralı konuma yakın bir yerdedir.
9. Dünya, Güneş'e en yakın olduğu anda III numaralı konuma yakın bir yerdedir.
10. 21 Mart ile 23 Eylül konumları arasında Kuzey Kutup Noktası aydınlık, Güney Kutup Noktası karanlıktır.
11. 23 Eylül ile 21 Mart konumları arasında Kuzey Kutup noktası karanlık, Güney Kutup Noktası aydınlıktır.
12. Aydınlanma çemberi, kutup daireleri ile kutup noktaları arasında yer değiştirir.
13. Yıl içinde gece ve gündüz eşitliğinin yaşandığı tarihler 21 Mart ve 23 Eylül'dür.
14. Aydınlanma çemberi 21 Haziran tarihinde kutup dairelerinden, 21 Aralık tarihinde ise kutup noktalarından geçer.
15. Kuzey Yarım Küre'deki yaz mevsimiyle Güney Yarım Küre'deki kış mevsiminin süreleri aynıdır.
16. Eylül ekinoksu 2 günlük gecikmeyle gerçekleşmektedir.
17. Aydınlanma çemberi 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde kutup noktalarından geçer.

yargılarının hangilerine ulaşamaz?

A) 1, 3, 6 ve 10

B) 2, 7, 8 ve 13

C) 2, 9, 11 ve 12

D) 3, 4, 9 ve 14

E) 5, 10, 15 ve 17

2. Coğrafyanın konusu olan insan ve doğa etkileşiminde insanın ve doğanın karşılıklı olarak birbirlerini nasıl etkilediklerine yer verilir. Coğrafyacılar, insan ve doğa etkileşimini ele alırken, bu süreçlerin neden olduğu olumlu ve olumsuz sonuçları göz önünde bulundurlar.

Buna göre insan-doğa etkileşimi, insanın;

- I. doğaya bağımlı olması,
- II. doğayı değiştirmesi,
- III. doğaya adapte olması

süreçlerinin hangileriyle gerçekleşir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

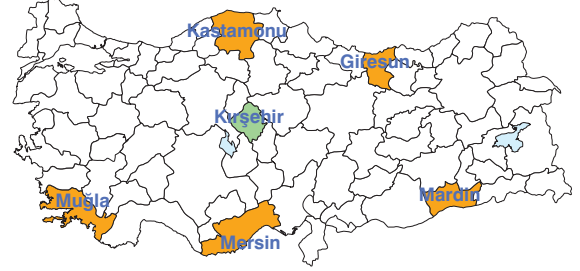
3. Aşağıdaki tabloda, Orta Çağ'daki Türk ve Müslüman bilim insanlarının coğrafya çalışmaları numaralandırılarak verilmiş ve bu çalışmalar Doğru (D) veya Yanlış (Y) olarak değerlendirilmiştir.

	Orta Çağ'daki Coğrafya Çalışmaları	D	Y
I	El-Harizmi, Dünya'nın şekli hakkında kitap anlamına gelen Kitap Suret el Arz'ı yazmıştır.		✓
II	El-Biruni; Dünya'nın boyutları, yarı çapı, çevresi ve eksen eğikliği hakkında bilgi veren Kanun el Maksudi'yi yazmıştır.	✓	
III	Muhammed İdrisi, Kitabı Roger adlı eserinde dairesel bir Dünya haritası çizmiş ve eserinde iklim tiplerini anlatmıştır.	✓	
IV	İbn-i Batuta, İslam dünyasının büyük kısmını ve Hindistan'ı gezmiş, 29 yıl süren seyahatı boyunca edindiği bilgileri yazdığı seyahatnamesinde toplamıştır.	✓	
V	İskenderiyeli Batlamyus, Geographica Syntaxis adlı eserinde küresel Dünya yüzeyinin haritalama yöntemlerini anlatmış, başta Dünya haritası olmak üzere çeşitli haritalar çizmiştir.		✓

Buna göre, numaralandırılan bölümlerin hangisinde hatalı değerlendirme yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Kırşehir'de yaşayan bir araştırmacı, yaz aylarında başka bir kente gitmiştir. Araştırmacı, gittiği kentteki gündüz süresinin Kırşehir'dekinden daha uzun olduğunu gözlemiştir.

Buna göre araştırmacı, haritada gösterilen kentlerin hangisine gitmiş olabilir?

- A) Mersin'e veya Muğla'ya
B) Kastamonu'ya veya Giresun'a
C) Giresun'a veya Mardin'e
D) Mardin'e, Mersin'e veya Kastamonu'ya
E) Muğla'ya, Giresun'a veya Mersin'e

5. Enerji kaynakları, doğanın insanlara sunduğu hediyelerdendir. Dünya'nın toplam enerji gereksiminin önemli bir kısmının kömür, petrol ve doğal gazdan karşılanıyor olması, çeşitli çevre sorunlarının yaşanmasına neden olur. Bu çevre sorunlarından bazıları; doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesi, tarım alanlarının yok edilmesi, atmosfere salınan karbon oranının artmasıdır. İnsanların doğadan sürekli yararlanabilmesi için bu çevre sorunlarını azaltmalı ya da ortadan kaldırmalıdır.

Buna göre, enerji kaynakları kullanımının doğal ortamda meydana getirdiği olumsuz etkinin en aza indirilebilmesi için, aşağıdakilerden hangisinin yapılması uygun değildir?

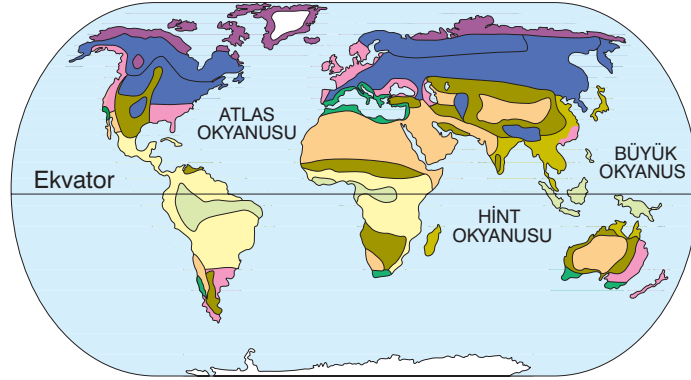
- A) Petrol ve kömür gibi enerji kaynakları kullanımının payının azaltılması
B) Yenilenebilir enerji kaynakları kullanımının payının artırılması
C) Doğal gaz ile enerji üreten termik santrallerin sayısının artırılması
D) Enerji tasarrufu bilincinin tüm Dünya'da yaygınlaştırılması
E) Enerji kaynakları kullanımıyla oluşan olumsuz etkiyi azaltmak için ağaçlandırma çalışmalarının yaygınlaştırılması

BA4A65C5

DÖNEM DEĞERLENDİRME TESTİ - 9

1. Aşağıdaki haritada, Dünya üzerinde etkili olan başlıca iklim tiplerinin dağılışı gösterilmiştir.

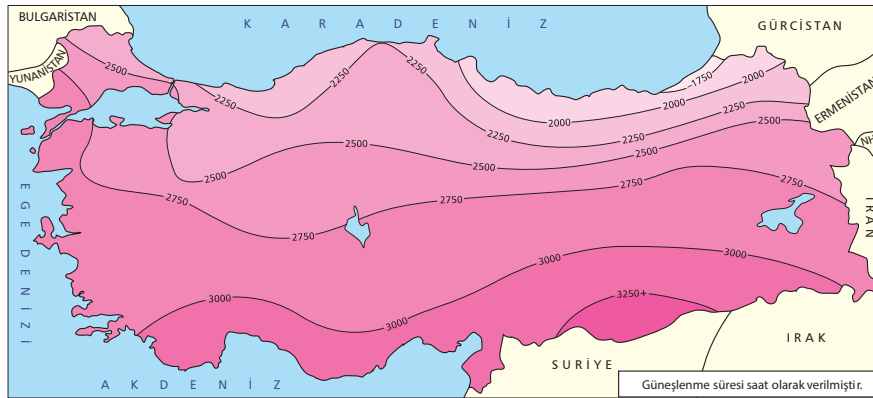

Ekvatorial iklim	Savan iklimi	Çöl iklimi
Muson iklimi	Tundra iklimi	Kutup iklimi
Akdeniz iklimi	Okyanusal iklim	
Ilıman karasal (step) iklimi	Sert karasal iklim	

Harita incelendiğinde, aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Çöl ikliminin en geniş alan kapladığı kıta Afrika'dır.
B) Okyanusal iklim Avrupa, Kuzey ve Güney Amerika ve Okyanusya kıtalarında etkilidir.
C) Grönland Adası'nda tundra ve kutup iklimleri görülür.
D) Akdeniz iklimi, Akdeniz kıyısında yer alan ülkeler dışında da görülen iklimlerden biridir.
E) Ilıman karasal (step) iklim ile tundra ikliminin görüldüğü bölgeler birbirine komşudur.

2. Aşağıdaki haritada, Türkiye'deki yıllık güneşlenme sürelerinin dağılışı gösterilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre, aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

- A) Türkiye'nin kuzeydoğusunda, güneşlenme süresinin 1750 saatten az olduğu yerler vardır.
B) Güneşlenme süresi en fazla olduğu yerler Güneydoğu Anadolu'dadır.
C) Güneşlenme süresi genelde Türkiye'nin güneybatı kesimlerinde az, kuzeybatı kesimlerinde fazladır.
D) Akdeniz kıyılarındaki güneşlenme süresi, Marmara Denizi kıyılarındakinden fazladır.
E) İzmir, Çanakkale, Muğla ve Aydın kıyılarındaki güneşlenme süresi 2750 saatten fazladır.

3. I. Kıyı kesimlerde, güneyden kuzeye gidildikçe sıcaklık ortalamalarının düşmesi
II. Alçak kesimlerde yağmur şeklinde olan yağışların, dağların yüksek kesimlerinde kar şeklinde olması
III. Doğu-batı doğrultulu dağların güney yamaçlarının, kuzey yamaçlara göre daha sıcak olması

Türkiye’de, yukarıdaki durumların ortaya çıkmasında etkili olan faktörler, aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Bakı	Yükselti	Enlem
B) Enlem	Yükselti	Bakı
C) Yükselti	Enlem	Bakı
D) Bakı	Enlem	Yükselti
E) Yükselti	Bakı	Enlem

4. Bir yerin yüksekliği ne kadar fazla ise, indirgenmiş sıcaklığı ile gerçek sıcaklığı arasındaki fark o kadar fazla olur.

Merkezler	Gerçek sıcaklık °(C)	İndirgenmiş sıcaklık °(C)
I	11,0	12,5
II	12,0	16,0
III	14,5	15,0
IV	9,8	13,8
V	6,0	15,0

Buna göre, tablodaki kaç numaralı merkezin deniz seviyesine göre yükseltisi en azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
5. Dünya’nın geoit şeklinden dolayı yer çekimi Ekvator’dan kutup noktalarına doğru gidildikçe artar. Bu durum, Ekvator çevresinde atmosferi oluşturan gazların daha seyrek, kutup noktaları çevresinde ise daha yoğun olmasına neden olur. Bu nedenle kutup noktaları çevresinde basınç değeri Ekvator çevresine göre daha yüksektir.

Yalnızca yer çekimi faktörü düşünüldüğünde, aşağıdaki ülkelerden hangisinin deniz kıyısında basınç değerlerinin daha yüksek olduğu savunulabilir?

- A) Norveç B) Türkiye C) Nijerya
D) Venezuela E) Fransa

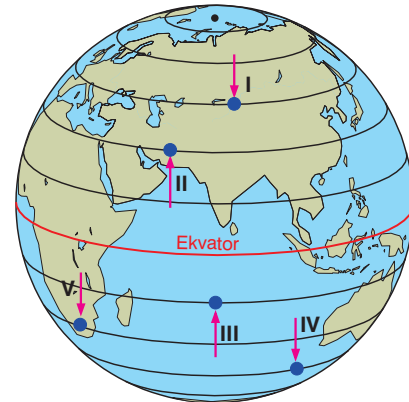
6. Aşağıda, Türkiye’nin kabartma yöntemine göre hazırlanmış haritası gösterilmiştir.

Harita incelendiğinde, kabartma haritalarının özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı söylenemez?

- A) Yer şekillerini üç boyutlu göstermeleri
B) Konusunda uzman kişiler tarafından hazırlanmaları
C) Fiziki haritalar olmaları
D) Yapılışlarının ve taşınmalarının kolay olması
E) Yer şekillerinin gerçeğe en yakın görünümünü sağlamaları

7. Rüzgârlar hava kütlelerinin özelliklerini yeryüzünde yatay ve dikey yönde taşır. Dolayısıyla hava kütlelerinin sahip olduğu sıcaklık özelliği rüzgârın etkisiyle başka yerlere ulaşır. Böylece rüzgârlar ulaştığı yerin sıcaklık durumunu etkiler.

Yalnızca rüzgârların sıcaklığı ile enlem ilişkisi düşünüldüğünde, kürede ok yönünde esen rüzgârlardan hangilerinin sıcaklığı düşürdüğü söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

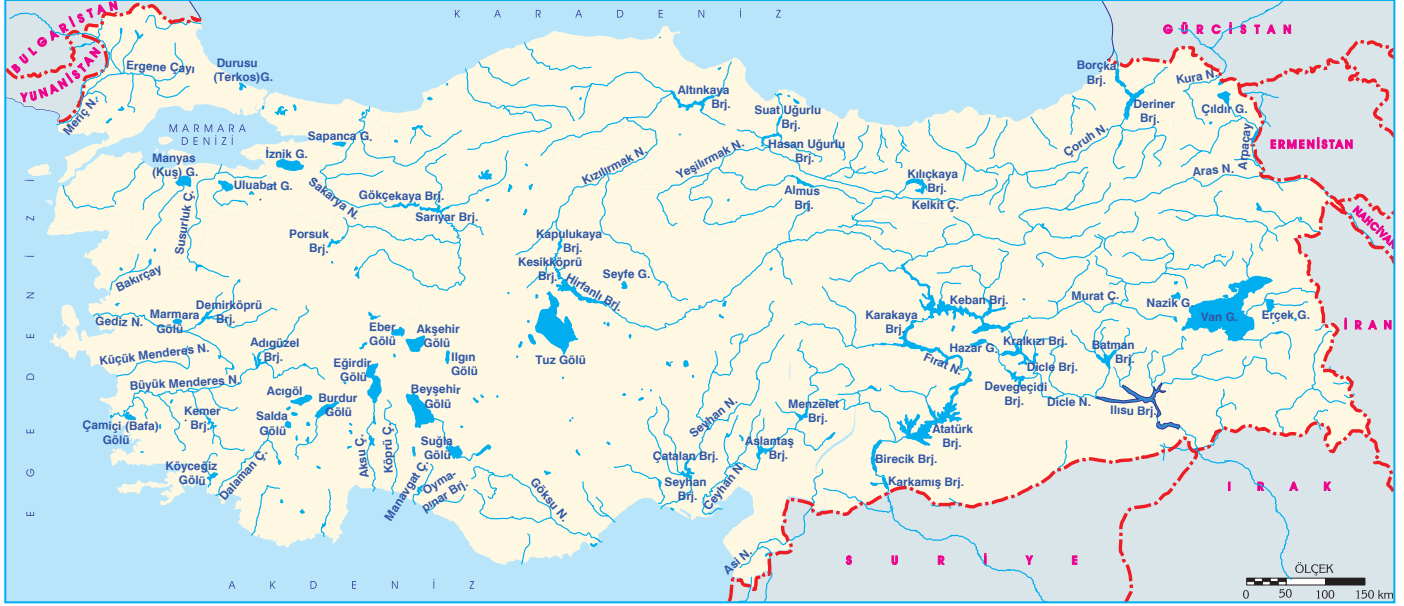
F1621007

DÖNEM DEĞERLENDİRME TESTİ - 10

1, 2, 3 ve 4. SORULARI AŞAĞIDA VERİLEN HARİTAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Aşağıda, Türkiye'deki akarsular, göller ve barajların dağılışını gösteren harita verilmiştir.

1. Haritadan yararlanılarak, aşağıdaki bölge türlerinden hangisi oluşturulabilir?

- A) İklim özelliklerine göre bölgeler
- B) Bitki örtüsüne göre bölgeler
- C) Hidrografik özelliklerine göre bölgeler
- D) Doğal afet bölgeleri
- E) Maden ve sanayi bölgeleri

2. Haritadaki bilgilere göre, baraj gölleri bölgesi oluşturulduğunda;

- I. Keban,
- II. Atatürk,
- III. Van,
- IV. Beyşehir

göllerinden hangileri bölge dışında yer alır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3. Haritaya göre, akarsu havzaları bölgeleri oluşturulduğunda;

- I. Büyük Menderes,
- II. Kızılırmak,
- III. Küçük Menderes,
- IV. Yeşilirmak

akarsularından hangileri, Karadeniz Havzası bölgesinde yer alır?

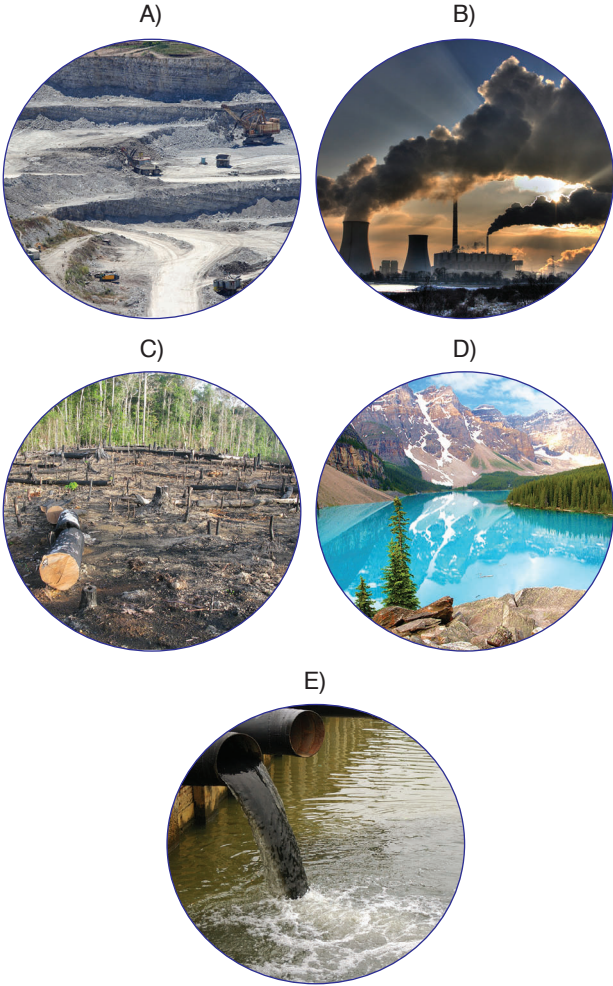
- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Harita incelendiğinde, aşağıdaki akarsulardan hangisinin, Marmara Denizi Havzası bölgesinde yer aldığı söylenebilir?

- A) Fırat
- B) Susurluk
- C) Dicle
- D) Seyhan
- E) Manavgat

5. İnsanların doğal çevredeki faaliyetleri sonucu doğal denge bozulmasıyla oluşan sorunlara çevre sorunu denir.

Buna göre, aşağıdaki görsellerin hangisinde herhangi bir çevre sorunu yoktur?

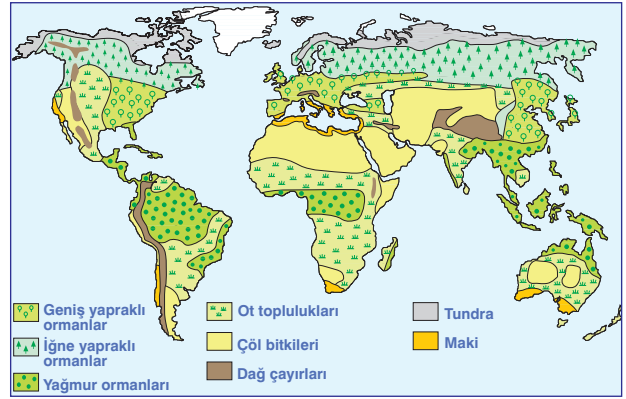

6. Herhangi bir yerin, Güneş'e dönük olma durumuna bakılır. Güneş'e dönük yamaçlar Güneş ışınlarını daha büyük açıyla alır, fazla ısınır. Kuzey Yarımküre'de dağların güney yamaçları, kuzey yamaçlarına göre Güneş ışınlarını daha büyük açıyla alır, fazla ısınır. Güney Yarımküre'de ise bu durumun tersi görülür.

Buna göre, Toros Dağları'nın kuzey ve güney yamaçları, aşağıdakilerin hangisi bakımından farklılık göstermez?

- A) Mevsim süresi B) Güneşlenme süresi
C) Kalıcı kar sınırı D) Orman üst sınırı
E) Sıcaklık ortalaması

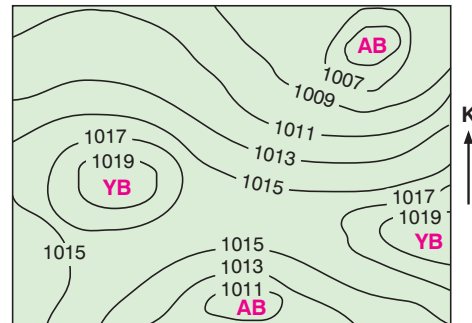
7.

Haritadaki bölgelerin oluşturulmasında, aşağıdakilerden hangisi göz önünde bulundurulmuştur?

- A) Tarımsal faaliyetler B) Hayvancılık faaliyetleri
C) Ulaşım özellikleri D) Ülke sınırları
E) Doğal bitki örtüsü

8. Aşağıdaki haritada, Kuzey Yarımküre'de deniz yüzeyinde bir bölgede ölçülen basınç değerleri, eş basınç eğrileri ile gösterilmiştir. (Basınç değerleri milibar olarak verilmiştir.)

Buna göre, haritadan ölçümün yapıldığı bölgeyle ilgili;

- I. rüzgârların esiş yönü,
II. iz düşüm alanı,
III. basınç merkezlerinin konumu,
IV. ortalama yükselti

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV